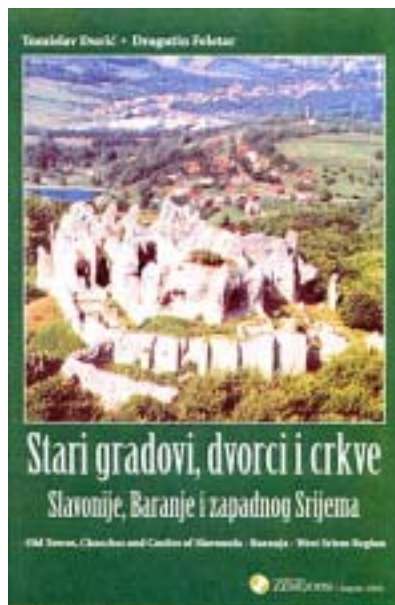

PRIKAZ STARIH GRADOVA, DVORACA I CRKAVA SLAVONIJE

Naslov: Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema. Autori: Tomislav Đurić, Dragutin Feletar. Nakladnik: Hrvatski zemljopis, Samobor. Biblioteka: Historica Croatica. Urednik: prof. dr. sc. Dragutin Feletar. Recenzenti: dr. sc. Milan Kruhek, Hrvoje Petrač. Uvodna studija: dr. sc. Dragutin Feletar. Prijevod na engleski: Sado Terzić. Fotografije: Tomislav Đurić. Priprema i lektura: Martina Rain, Marijana Bilić i Stjepan Škramić. Unos teksta Marija Bradarić. Korektura: Petar Feletar. Tisak Varteks, Varaždin. Format: A4, str. 366, tvrdi uvez, 266 crno-bijelih fotografija i crteža te 54 fotografija u boji. Knjiga je opremljena izborom literature i izvora, bilješkama o piscima, kazalom geografskih imena i kartom starih zdanja istočne Hrvatske. Godina tiskanja: 2002. Knjiga je tiskana uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Knjiga *Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema* pravi je monografski prikaz svih starih zdanja na području koje danas spada u područje istočne Hrvatske. Dakle na istočnim dijelovima Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije te u gotovo cijeloj Virovitičko-podravskoj (osim pitomačke Podravine) i u cijeloj Požeško-slavonskoj, Brodsko-posavskoj, Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Leksikografskom preciznošću i temeljitošću uključene su sve romaničke, gotičke, barokne i klasicističke crkve, samostani, stare gradske jezgre, utvrde ili gradine te dvorci i kurije. Zapravo to je, kako autori samo navode, pregled povijesti za približno 270 mjesta i gotovo 500 starih građevina.

Predgovor je naslovljen kao Čuvari hrvatske povijesne baštine, tiskan paralelno u hrvatskom izvorniku i engleskom prijevodu. Tu je istaknuto da su obrađeni isključivo ostaci profanoga i sakralnog graditeljstva, dakle samo nepokretni kulturnopovijesni spomenici. Jedan od važnih kriterija izbora bila je njihova očuvanost i uvrštene su samo one građevine koje su očuvane do danas, u cjelini ili djelomično. Drugi je kriterij za uvrštavanje bila starost i kulturnopovijesna vrijednost. Stoga su u knjigu uključene praktički sve važnije stare građevine nastale do polovice 18. st., a od građevina iz kasnijeg razdoblja napravljen je kritički izbor.

Posebno je istaknuto da Slavonija, unatoč stoljeću i pol turske vladavine (od polovice 16. do kraja 17. st.) i trima razarajućim ratovima u 20. st., ipak ima ostataka romaničkog i gotičkog graditeljstva. Renesansa je gotovo u cijelosti zaobišla ondašnju tursku Slavoniju, ali se graditeljstvo razmahalo u doba kasnog baroka i postbaroknih eklekticističkih stilova krajem 19. i početkom 20. st. S obzi-

rom na veliki broj crkava, za njih je primijenjen nešto stroži kriterij. Uvrštene su sve starije crkve, a iz doba baroka i postbaroka samo najvrijednije crkve i kapele. Od profanih spomenika, posebno dvoraca, prikazane su praktički sve postojeće stare građevine Slavonije i Baranje koje su izgrađene do početka 20. st. Zapravo osim srednjovjekovnih zankova i utvrda, najviše je dvoraca i sagrađeno krajem 19. i početkom 20. st., a dominiraju historicistički i secesijski stilovi.

Autori su sustavno obilazili područje panonske Hrvatske od 1969. godine. U tom razdoblju (do 2001.) od puna tri desetljeća oni su napisali i tiskali na desetke znanstvenih, stručnih i popularnih članaka, posebno o sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. Njihova knjiga *Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske* doživjela je inače četiri izdanja. Ujedno su 1983. objavili knjigu *Stare građevine istočne Hrvatske (izbor kulturno-povijesnih spomenika bjelovarskog kraja, Moslavine, Slavonije i Baranje)*. Stoga je nova knjiga samo nastavak istraživanja i pokušaj da se stara zdanja istočnog dijela Hrvatske otmu zaboravu te da se potakne njihova veća zaštita i briga o njima.

U uvodu nije propušteno da se prenesu stari crteži i vedute te stare fotografije građevina, a to je djelomično učinjeno i u ostalim dijelovima teksta. Zanimljivo da je svaki napis o pojedinom mjestu opremljen posebnim popisom literature, iako je na kraju abecednim redom autora navedeno više od 450 izvora. To je učinjeno i stoga da bi se budućim istraživačima pojedinih građevina omogućilo temeljitiji i precizniji uvid u ono što je napisano o svakom mjestu ili građevini.

Valja istaknuti da su svi napisi vrlo precizni i sažeti te da odišu znanstvenom i stručnom akribijom. Ta namjerna suhoparnost može dijelom odbijati prosječnog čitatelja, ali zato pruža točnu i temeljitu informaciju o svakoj pojedinoj građevini. Knjiga je stoga nezaobilazan priručnik svima onima koji će se pokušati upoznati s pojedenim starim građevina u ravničarkom dijelu Hrvatske, a bit će dragocjeno pomagalo studentima i istraživačima. Upravo je leksikografska preciznost i očigledni enciklopedijski pristup i najveća kvaliteta ove zanimljive knjige.

Knjiga je opremljena preciznim kazalom zemljopisnih pojmova s naznakama stranica na kojima se spominju, a opremljena je i bilješkama o piscima. Tako saznajemo da je novinar Tomislav Đurić, koji je rođen u Novoj Gradiški 1938., još kao gimnazijalac bio proganjan i zatvaran zbog svojih hrvatskih nacionalnih osjećaja. Studirao je pravo te povijest i etnologiju u Zagrebu, a Novinarsku je školu završio u Beogradu. Bio je suradnik *Glasa Slavonije* i *Varaždinskih vijesti* te pokretač ili urednik listova *Omladina*, *Varaždinska lira*, *Grabancijaš* i *Kajkavski kalendar*. Objavio je tri knjige putopisa i samostalno ili u suradnji s drugim autorima dvadesetak knjiga o hrvatskoj kulturnoj baštini. Neke od tih knjiga (poput *Navik on živi ki zgine pošteno*, koju je napisao s istim koautorom kao i ovu knjigu) doživjele su brojna izdanja.

Prof. dr. sc. Dragutin Feletar rođen je 1941. u Velikom Otoku (općina Legrad). Gimnaziju je završio u Varaždinu, na Geografskom studiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu diplomirao je 1965. Poslijediplomski studij polazio je od 1971. do 1973., a doktorirao je 1982. s temom: *Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Podravine*. Radio je kao profesor na osnovnoj školi u Donjoj Dubravi te Ekonomskoj školi u Čakovcu, a bio je profe-

sionalni novinar i kulturni djelatnik u Čakovcu i Koprivnici, a od 1983. zaposlen je na Geografskom odjelu PMF-a, gdje je 1999. biran u trajno zvanje redovitog profesora. Do kraja 2001. objavio je 119 znanstvenih članaka, od čega 30 u inozemstvu. Objavio je 61 stručni članak, a bio je koautor osam udžbenika iz zemljopisa za osnovne i srednje škole. Autor je i nekoliko tisuća popularnih članaka u novinama i časopisima te 39 knjiga iz područja geografije, povijesti i publicistike. Veći se dio knjiga odnosi na Podravinu i Međimurje. Bio je tajnik i predsjednik Hrvatskoga geografskog društva i obnovitelj *Matice hrvatske* u Koprivnici. Osnovao je nakladne kuće *Dr. Feletar* i *Hrvatski zemljopis* te bio urednikom više od 200 knjiga. Sadašnji je predsjednik Gradskog vijeća grada Koprivnice te prodekan PMF-a u Zagrebu.

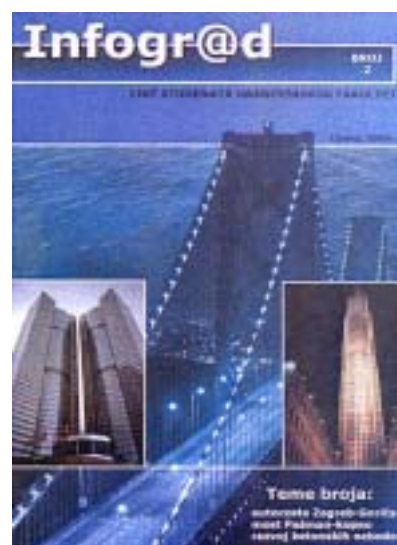
Knjiga *Stari gradovi, dvorci i crkve Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema* obiljem materijala i brojnim dokumentarnim podacima na najbolji mogući način pobija tvrdnje svih onih koji su brzopletu spremni izjaviti da istočni dijelovi Hrvatske, zbog brojnih povijesnih pustošenja kojih je bilo i u posljednjim ratnim stradanjima, oskudijevaju spomenicima graditeljske baštine. Ti krajevi čak obiluju brojnim starim građevinama, pa se područje Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema zaista može svrstati među krajeve koji su bogatstvom svojih spomenika poznati i izvan granica naše zemlje, kao što su Hrvatsko zagorje, Istra i Dalmacija.

B. Nadilo

NOVI BROJ LISTA STUDENATA GRAĐEVINSKOG FAKULTETA U ZAGREBU

Nedavno je tiskan novi broj *Infograda*, lista studenata Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. List nosi broj 2., sa zaglavkom iz lipnja 2003. Izdavač je podružnica Student-

skog zbora pri Građevinskom fakultetu, a glavni su urednici Toni Kaučić i Ivana Šajn. List je potpisalo čak 20 suradnika, a navedena su i 3 gosta suradnika. Grafičko oblikovanje i pripremu za tisak obavili su Jurica Dolić i Ante Poljičak, a list je u nakladi od 1000 primjeraka tiskao *G&J Kosmat*. Valja reći da je u odnosu na prvi i uvodni broj ovaj znatno sadržajnije i gotovo dvostruko veći jer s omotnom ima točno 50 stranica. Tiskan je i s nešto povećanim formatom (A4).

U uvodnom tekstu *Riječ urednika*, koji je potpisala Ivana Šajn, ističe se kako će se nastojati da list izlazi u svakom semestru, jer toliko dozvoljavaju i financijska i suradnička ograničenja. Ujedno je istaknuto da se nastojalo barem jednim člankom pokriti svaki smjer koji se studira na Građevinskom fakultetu.

Sadržaj je podijeljen u nekoliko odvojenih cjelina koje su nazvane: Stručno, Povijest, Putovanja, Sport te Zabava i rasonoda. U stručnom dijelu neke su teme posebno istaknute kao teme broja. To su prilozi o autocesti Zagreb –Goričan, mostu Pašman – kopno i razvoju betonskih nebodera. Prilog o autocesti Zagreb – Goričan potpisao je Dinko Pribanić, a taj je članak napisan inženjerski precizno i temeljito. O projektu

mostu između otoka Pašmana i kopna pisao je Toni Kaučić, a kao podloga i literatura poslužio je članak J. Radića i dr.: Prilaz na otok Pašman iz časopisa *Građevinar* br. 2 iz 2002. Temeljiti i bogato ilustrirani članak *Betonski neboderi – urbane konstrukcije sadašnjosti i budućnosti*, temeljen na člancima iz stranih časopisa, napisala je Marta Šavor.

Ostale članke u rubrici Stručno napisali su Eduard Pevec (*GIS – a što je to sad?*), Hrvoje Mihal (*Integralni mostovi*), Ana Juretić (Most preko Kupe u Sisku), Željana Škorić (*Potporne konstrukcije od armiranog tla*), Danijel Bicak (*Građevinski projekt*), mr. sc. Duška Kunštek (*Višenamjenski kanal Dunav – Sava*) i Dragan Rako (*Prefabrikati – intervju s mr. sc. Marijanom Skazličem*).

U rubrici Povijest tri su članka: *Rimski akvedukti*, *Sv. Benedikt – zaštitnik građevinara* i *Dubrovački samosta*

ni. Njihovi su autori Vedrana Lončarić, Rok Čosić i Sofija Petrincec.

Dakako da novi broj *Infoграда* obiluje i onim opušenijim i slobodnijim člancima po kojima su studentski listovi i prepoznatljivi i što im daje posebnu draž. O proslavi dvjestote obljetnice nastanka Građevinskog fakulteta u Madridu, održanoj krajem 2002., piše Vedrana Lončarić. Tomislav Kurilić piše zanimljivu impresiju s putovanja o hotelu *Burj al Arab* u Dubaiju u Arapskim Emiratima. Ističe da je to jedini hotel u svijetu koji ima sedam zvjezdica, a izgrađen je u obliku jedra. O stručnoj praksi u Americi (s podnaslovom *USA-FRP i ostale kratice*) svoje je dojmove napisala Marta Matana.

Slijede športski izvještaji. O nastupu reprezentacije Zagrebačkog sveučilišta, koja je osvojila prvo mjesto u Nitri u Slovačkoj, piše Toni Raković. O uspjehu košarkaške ekipe Građe

vinskog fakulteta, koja je osvojila prvo mjesto na Sveučilišnom prvenstvu Hrvatske, izvijestio je Maroje Sušac. Napisi o športu zaključeni su napisima Borana Ognjenovića o triatlonu kao novoj olimpijskoj disciplini i Tihomira Krstanovića o studentskoj bilijarskoj ligi.

Na kraju se nalaze prilozima namijenjeni zabavi i razonodi. Ana Hiršl piše o rastafarijanizmu (vjeri koju promiče muzičar Bob Marley), o brzim vlakovima Zvonka Šulj, o savjetima kako učinkovitije učiti piše Nikola Patafta, a o sibirskim tigrovima u Hrvatskoj, u razgovoru sa Zlatkom Budinom iz Križevaca, piše Ivana Šajn.

Valja na kraju reći da je broj 2. *Infoграда* opremljen i brojnim reklamama sponzora, od koji je većina tiskana u koloru.

B. Nadilo